

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1SKomp/32/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3122200542
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Naď
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:3122200542.1

Uznesenie

Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky zložený z predsedu senátu JUDr. Pavla Naďa a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., Mgr. Dušana Čima (sudcu spravodajcu), JUDr. Jaroslavy Fúrovej, JUDr. Nory Halmovej, JUDr. Jany Haluškovej, Mgr. Michala Novotného a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v kompetenčnom spore medzi Krajským súdom v Trenčíne ako správnym súdom a Okresným súdom Trenčín, vo veci navrhovateľa P. H. Z., nar. XX. X. XXXX, trvale bytom N. R., K. XX, zastúpeného splnomocnenkyňou Weis & Partners s.r.o., so sídlom v Bratislave, Ivánska cesta 30/B, IČO: 47 234 776, proti odporcovi Ministerstvu obrany Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Kutuzovova 258/8, IČO 30 845 572, o neodkladné opatrenie, takto

rozhodol:

Na prejednanie veci naposledy vedenej Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 11S/23/2022 nie je daná právomoc správneho súdu.

odôvodnenie:

I.

Predmet konania vo veci

1. Navrhovateľ je profesionálnym vojakom s trvalým pobytom v R.. Návrhom došlým Okresnému súdu Trenčín 21. januára 2022 sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým sa odporcovi malo I. zakázať vyžadovať od navrhovateľa podrobenie sa očkovaniu proti ochoreniu Covid-19 (ďalej len „očkovanie“), II. zakázať vydať akt prikazujúci navrhovateľovi podrobiť sa očkovaniu, III. zakázať vyžadovať od navrhovateľa preukázanie sa dokladom o podrobení sa očkovaniu, IV. zdržať sa uloženia sankcie voči navrhovateľovi z dôvodu nepodrobenia sa očkovaniu a V. zakázať diskriminovať navrhovateľa z dôvodu nepodrobenia sa očkovaniu (všetko okrem náhrady trov konania).

2. V odôvodnení svojho návrhu navrhovateľ zdôraznil, že vedúci hygienik Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „vedúci hygienik“ a „ministerstvo obrany“) a náčelník generálneho štábu vydali postupne od 17. septembra 2021 do 20. januára 2022 viaceré služobných predpisov, ktorými v podstate nariadili, aby boli profesionálni vojaci plniaci úlohy podľa § 106 ods. 1 písm. a) a i) zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov alebo plniaci úlohy iných výcvikov, ako aj profesionálni vojaci vysielaní na určité úlohy mimo Slovenskej republiky očkovaní proti ochoreniu Covid-19. Ich kompletná vakcinácia sa mala ukončiť do 27. decembra 2021. Velitelia úradov a jednotiek, ktorým podlieha navrhovateľ, nariadili vykonanie týchto služobných predpisov svojim podriadeným, na základe čoho navrhovateľ k okamihu podania návrhu očakával, že mu bude daný rozkaz, aby sa podrobil očkovaniu. Nato navrhovateľ zanalyzoval právomoc vedúceho hygienika nariadiť očkovanie s ohľadom na zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhlášku Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú povinnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Zdôraznil, že každé očkovanie môže byť nariadené len očkovacou látkou, ktorá je riadne schválená na použitie. Za takú nemožno považovať látky, ktoré sú schválené

len na núdzové použitie, teda neprešli testovacou fázou. V tejto súvislosti odkázal na svoje ľudské práva podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej len „ústava“) a aj čl. 3, 6 a 7 Charty základných práv Európskej únie, ako aj ustanovenia § 26 ods. 3 a 9 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov, ktoré upravujú spôsob biomedicínskeho výskumu. V ďalšej časti odôvodnenia svojho návrhu navrhovateľ spochybňuje, že by orgány verejnej moci poznali skutočný stav ohľadom pandémie ochorenia Covid-19, pričom zdôraznil nízku výpovednú hodnotu testovania antigénovými testami a testami RT-PCR. Tieto tvrdenia podporil odkazmi na rozsudky zahraničných súdov (rakúskeho a portugalského), ktoré podporujú názor, že reálnu prítomnosť ochorenia môže diagnostikovať len lekár (zdravotnícky pracovník). Následne navrhovateľ podčiarkol neodňateľnosť, nescudziteľnosť, nepremičateľnosť a nezrušiteľnosť základných ľudských práv a slobôd podľa ústavy, Listiny základných práv a slobôd (uvedenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb.), Všeobecnej deklarácie ľudských práv a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 209/1992 Zb.). Podľa neho nemožno trvať na prezumpcii legálnosti právneho aktu, ktorý zjavne zasahuje do základných ústavných princípov alebo je v rozpore s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky. Neodôvodnené rozlišovanie medzi očkovanými a neočkovanými považuje navrhovateľ za rozporné s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 2021/953 zo 14. júna 2021 o rámci pre vydávanie, overovanie a uznávanie interoperabilných potvrdení o očkovaní proti ochoreniu Covid-19, o vykonaní testu a o prekonaní tohto ochorenia (Digitálny COVID preukaz EÚ). Dostupné štúdie, ktorých zoznam navrhovateľ pripojil, svedčia o tom, že aj očkovaní môžu šíriť ochorenia bez symptómov, no u neočkovaných je riziko takéhoto asymptomatického šírenia celkom minimálne.

II.

Kompetenčný spor

3. Okresný súd Trenčín listom z 23. marca 2022 sp. zn. 27C/14/2022, odvolávajúcim sa na ustanovenia §§ 2 až 4 a 40 a § 43 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“) a § 2 ods. 2, § 3 ods. 1 písm. a/ a § 6 ods. 1 aj 2 Správneho súdneho poriadku (zákona č. 162/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „SSP“) postúpil vec Krajskému súdu v Trenčíne ako správneho súdu, majúc i s poukazom na rozhodnutia kompetenčného senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež len „najvyšší súd“) vo veciach sp. zn. 1 KO 25/2018 a 1 KO 26/2020) za to, že tu nejde o súkromnoprávny spor ani inú súkromnoprávnu vec, ale o návrh (správnu žalobu), na rozhodnutie o ktorom je vecne príslušný rozhodnúť (ako správny súd v správnom súdnom konaní) Krajský súd v Trenčíne.

4. Krajský súd v Trenčíne s postúpením nesúhlasil, preto podľa § 8 a § 18 ods. 4 SSP v spojení s § 11 CSP vec predložil kompetenčnému senátu (Najvyššieho súdu a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky). Zdôraznil, že navrhovateľ žiada vydať neodkladné opatrenie podľa § 324 a nasl. CSP, ktoré sa však nepoužijú v konaní podľa SSP, v ktorom sa možno domáhať nanajvýš odkladného účinku správnej žaloby (podľa § 185 SSP), takto ale podľa neho návrh v prejednávanej veci posudzovať nejde. Navrhovateľ sa návrhom domáha neodkladnej úpravy pomerov v snahe predísť budúcim zásahom, na čo však správny súd nemá oprávnenie. Správny súd nemôže neodkladne upraviť pomery a zakázať alebo prikázať budúce konanie. Judikatúru, ktorú okresný súd použil, nemožno v tejto veci použiť pre odchýlnosť požiadaviek z takýchto skôr kompetenčným senátom prejednaných vecí (v porovnaní s požiadavkami uplatnenými tentoraz). Navrhovateľ v návrhu celkom jasne uviedol, že žiada nariadenie neodkladného opatrenia, preto neprichádza do úvahy ani odstraňovanie väd jeho podania.

III.

Posúdenie veci kompetenčným senátom

5. Kompetenčný senát zriadený podľa § 8 CSP prejednal predložený kompetenčný spor ako spor o právomoc, ktorý vznikol medzi správny súdom a iným súdom podľa § 18 ods. 4 SSP.

6. Podľa § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány.

7. Podľa § 4 CSP iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

8. Osobitnou podkategóriou právomoci súdov sú veci, ktoré sú ustanovené v Civilnom mimosporovom poriadku (v zákone č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „CMP“) a ktoré podľa § 1 CMP súdy prejednávajú a rozhodujú v civilnom mimosporovom konaní.

9. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom a podľa § 6 ods. 1 rovnakého zákona správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánu verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

10. Kompetenčný senát už vo svojej judikatúre zdôraznil, že pre vymedzenie pojmu súkromnoprávneho sporu a súkromnej veci v zmysle § 3 CSP nie je rozhodujúci petit žaloby (návrhu), ale zásadne príslušná hmotnoprávna úprava právneho vzťahu, z ktorého vznikajú či majú vzniknúť práva alebo povinnosti, ktoré sú predmetom sporu v danej veci (naposledy napr. uznesenia sp. zn. 1SKomp 2/2021, 1SKomp 3/2021 a 1SKomp 6/2021). Zároveň však kompetenčný senát v týchto svojich uzneseniach dospel k záveru, že ak je predmetom konania právo alebo povinnosť, ktoré majú svoj základ nie v hmotnom, ale výlučne v procesnom práve, potom nemožno hovoriť o súkromnoprávnom spore alebo súkromnoprávnej veci. Takým prípadom je aj neodkladné opatrenie, ktoré je procesným inštitútom upraveným v § 324 a nasl. CSP. Právo na nariadenie neodkladného opatrenia nemá svoj pôvod v hmotnom práve, ale len v ustanoveniach procesného práva, v ktorých sú upravené aj predpoklady jeho vydania (§ 325 ods. 1 CSP) a jeho obsah (§ 325 ods. 2 CSP). Predmetom konania o neodkladnom opatrení tak nie je súkromnoprávny spor ani iná súkromnoprávna vec, ale procesný nárok navrhovateľa na to, aby súd nariadil neodkladné opatrenie ako osobitný procesný prostriedok neodkladnej ochrany práva.

11. Kompetenčný senát vo svojej novšej judikatúre (opäť porovnaj vyššie spomínané uznesenia vo veciach z roku 2021) tiež uzavrel, že pri posudzovaní právomoci civilného súdu nie je rozhodujúca povaha samotného hmotnoprávneho vzťahu, na ktorého ochranu má navrhované neodkladné opatrenie slúžiť, ani navrhovaný obsah samotného neodkladného opatrenia. Rozhodujúce je, že neodkladné opatrenie je procesný inštitút upravený v CSP, o ktorom rozhoduje vždy (v prvej inštancii) okresný súd (§ 324 ods. 2 CSP). Naopak SSP neupravuje nielen neodkladné opatrenie, ale ani žiaden iný podobne široký procesný prostriedok dočasnej ochrany účastníka. Inštitút odkladného účinku správnej žaloby (§ 182 až 189 SSP) nie je takým inštitútom; nejde totiž o samostatný procesný nárok, ale len o rozšírenie účinkov, ktoré sú inak s podaním správnej žaloby spojené. Správne súdy tak nemajú právomoc konať o neodkladnom opatrení podľa § 324 a nasl. CSP.

12. Uvedené závery sú v celom rozsahu použiteľné aj na tentoraz prejednávanú vec. Navrhovateľ sa totiž aj tu celkom zreteľne domáha nariadenia neodkladného opatrenia podľa § 324 a nasl. CSP, hoci jeho dôvodnosť nevyvodzuje zo súkromnoprávneho vzťahu. Okresný súd totiž správne zdôraznil, že právne vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby profesionálnych vojakov podľa zákona č. 281/2015 Z. z. nemožno považovať za súkromnoprávne veci (porovnaj uznesenie kompetenčného senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1KO 25/2018). Navrhovateľ sa tak svojím návrhom domáha, aby sa služobným orgánom zakázalo uplatňovať voči nemu určité opatrenia, na ktoré sa tieto orgány považujú za oprávnené a ktorých rešpektovanie podľa nich má tvoriť súčasť služobnej disciplíny navrhovateľa, ktorá je spojená s jeho služobným pomerom profesionálneho vojaka. Ako však už bolo uvedené, to pre posúdenie právomoci správneho súdu nie je podstatné. Podstatné totiž je, že správny súd podľa § 2 ani podľa § 6 SSP nemá právomoc na rozhodovanie o neodkladných opatreniach ani inom podobnom procesnom prostriedku ochrany.

13. Právomoc na konanie o neodkladných opatreniach ako procesnom prostriedku má vo všeobecnosti súd podľa CSP. To však samo osebe neznamená, že ak sú splnené podmienky § 324 a 325 ods. 1 CSP, súd môže vydať neodkladné opatrenie s akýmkoľvek obsahom alebo na ochranu akéhokoľvek práva. Judikatúra súdov už totiž dávnejšie vyslovila, že neodkladným opatrením nemožno brániť vo výkone právomocí inému orgánu verejnej moci (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obo 240/98 a 7 Cdo 59/2011, ako aj judikát R 123/1999). Obdobne z § 336 a 337 CSP možno vyvodiť záver, že neodkladné opatrenie možno nariadiť len vtedy, ak povinnosť, ktorá sa ním ukladá, môže mať vecný súvis s následnou žalobou vo veci samej. Použitie formulácie „žaloba vo veci samej“ evokuje, že

neodkladné opatrenie možno nariadiť len v súvislosti s takou vecou (samou), v ktorej by bolo možné domáhať sa ochrany práva žalobou (§ 131 CSP) na súde, teda na ktorej prejednanie je daná jeho právomoc. Tieto okolnosti však nie sú určujúce pri posudzovaní, či správny súd má právomoc na konanie o neodkladnom opatrení. Naopak, sú rozhodné pri posudzovaní otázky, či v danej veci možno nariadiť neodkladné opatrenie práve s navrhovaným obsahom práve voči danému odporcovi a práve na ochranu toho práva, ktoré je označené v návrhu. Skúmanie týchto okolností je však úlohou civilného súdu, ktorý o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bude rozhodovať.

IV.

Záver

14. Zo všetkých uvedených dôvodov preto kompetenčný senát dospel k záveru, že Krajský súd v Trenčíne opodstatnene vyslovil nesúhlas s tým, že mu Okresný súd Trenčín postúpil prejednávajúcu vec. Preto podľa § 18 ods. 4 SSP vyslovil, že na prejednanie tejto veci nie je daná právomoc správneho súdu.

15. Podľa § 18 ods. 4 SSP sú súdy týmto rozhodnutím viazané, čo znamená, že sú v ďalšom konaní v prerokúvanej veci povinné vychádzať z právneho názoru, že jej prejednanie nepatrí do právomoci správnych súdov. Preto nemôžu žiadne svoje rozhodnutie založiť na opačnom právnom názore, teda že by táto vec do právomoci správnych súdov patrila.

16. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 8 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e j e** prípustný opravný prostriedok.